

BEKIJK JAARREKENING KRITISCH ZODAT U DE GRONDSLAG VAN BESLISSINGEN KENT

Leg de cijfers eens onder de loep

Uw bestuurder baseert zijn plannen onder meer op de cijfers zoals weergegeven in de jaarrekening van uw organisatie. De jaarrekening geeft een overzicht van de financiële situatie van uw organisatie in het afgelopen jaar. Het is dus belangrijk dat uw OR de jaarrekening kritisch bekijkt en begrijpt welke financiële grondslag beslissingen hebben. Maar dit is niet makkelijk! Waarop moet u letten en welke conclusies kunt u trekken?

Volgens artikel 31 van de Wet op de Ondernemingsraden (WOR) heeft de OR recht op inzage in de financiële cijfers van de organisatie. De jaarrekening is hier een belangrijk onderdeel van, samen met een regelmatige update van de huidige financiële situatie van de organisatie. U wilt zeker weten dat uw bestuurder de financiële continuïteit veiligstelt. Een slimme OR kijkt met een kritische en onafhankelijke blik naar de cijfers en kan inhoudelijke vragen stellen aan de bestuurder over de jaarrekening en de plannen die hieruit volgen.

Overzicht

Een jaarrekening bevat een overzicht van de financiën van het afgelopen boekjaar en is daarmee een financiële verantwoording. Veel ondernemingen zijn verplicht om de jaarrekening naar de Kamer van Koophandel te sturen. De jaarrekening is een belangrijk instrument voor banken, aandeelhouders en investeerders om in te schatten of en zo ja welke risico's er zijn als zij met uw organisatie in zee gaan. Daarnaast is een

jaarrekening een goede bron om organisaties op financieel gebied met elkaar te vergelijken. Ook heeft de accountant de jaarrekening nodig om de aangifte voor de Belastingdienst in orde te maken.

Onderdelen

Een jaarrekening bestaat uit vaste onderdelen. Zo is er een balans die een

Een onafhankelijke analyse

Uw OR wil kritisch zijn naar de bestuurder en weten hoe de financiële situatie nu écht is. Uw financieel directeur legt de cijfers vast graag aan u uit om u een duidelijk beeld van de situatie te geven. Het is echter goed mogelijk dat hij een gekleurd beeld schetst omdat hij de jaarrekening zelf opgesteld heeft. Voor een objectieve analyse van de jaarrekening kunt u een financieel expert inschakelen die u precies uitlegt wat de cijfers zeggen. Ook kan hij een vergelijking maken met andere organisaties.

momentopname weergeeft van de activa (bezittingen) en passiva (schulden) van de organisatie. Hierna komt de winst-en-verliesrekening die de resultaten weergeeft van de opbrengsten en kosten. De uitkomst daarvan is de winst of het verlies. Vervolgens komt het directieverslag waarin de directie het jaar toelicht en koppelt aan belangrijke gebeurtenissen in de organisatie.

Voor grote of middelgrote ondernemingen volgt dan nog (verplicht) het kasstroomoverzicht dat inzicht geeft in de inkomsten en uitgaven. Als laatste is er een toelichting op de balans en de winst-en-verliesrekening waarin extra zaken genoemd worden die niet direct naar voren komen in de balans of de winst-en-verliesrekening. Hierin vindt u bijvoorbeeld een verklaring voor veranderingen of de besteding van budgetten of een uitleg over een berekening. Is de jaarrekening gecontroleerd door een accountant, dan geeft hij een verklaring af. Deze accountantsverklaring vindt u ook terug in de jaarrekening.

Analyse

Een aantal onderdelen van de jaarrekening verdienen extra aandacht:

Het directieverslag

Als het goed is, komt het beeld dat de directie schetst in de jaarrekening overeen met de indruk die de OR op basis van de overlegvergaderingen heeft van de gang van zaken in het afgelopen jaar. Lees het directieverslag dus eens kritisch door en selecteer eventueel

opvallende punten om verder navraag over te doen bij de bestuurder.

De accountantsverklaring

Is de jaarrekening gecontroleerd door een accountant, dan heeft de accountant een onafhankelijk rapport over de controle (de zogenoemde accountantsverklaring) opgenomen in de jaarrekening. In grote lijnen zijn er vier soorten accountantsverklaringen: goedkeurend, afkeurend, een verklaring oordeelonthouding en een verklaring met beperking. Meestal is de accountantsverklaring een goedkeurende verklaring waarin de accountant verklaart de cijfers van uw organisatie te hebben gecontroleerd en dat deze voldoen aan de richtlijnen. Is er geen goedkeurende verklaring, dan betekent dit dat de accountant niet kan bevestigen dat de cijfers volledig zijn en dat hij daardoor geen controle heeft kunnen uitvoeren. Het is dan aan de financiële afdeling van uw organisatie om te achterhalen waarom de jaarrekening niet volledig was. Het ontbreken van een goedkeurende accountantsverklaring is voor uw OR een reden om ook kritische vragen te stellen over andere informatie die u onder ogen krijgt, want mogelijk is die ook niet helemaal volledig.

Ratio's

De zogenoemde ratio's geven een indicatie van de positie van de organisatie door bepaalde verhoudingen weer te geven. Zo is er de:

- liquiditeit: deze verhouding geeft aan of de organisatie voldoende kasgeld heeft om kortlopende schulden te betalen. Het gaat erom dat lopende rekeningen en korte kredieten kunnen worden betaald van de middelen die op dat moment beschikbaar zijn.
- solvabiliteit: deze laat zien in hoeverre de organisatie afhankelijk is van langlopende schulden bij partijen zoals banken en investeerders, ook wel vreemd vermogen genoemd. Eigen vermogen is het geld dat de ondernemer zelf heeft ingelegd en bijvoorbeeld heeft geherinvesteerd bij winst.
- rentabiliteit: deze ratio geeft inzicht in de winstgevendheid van de organisatie

en geeft inzicht in het rendement dat is behaald ten opzichte van het geïnvesteerde geld.

Momentopname

De jaarrekening geeft u dus veel inzicht in hoe de organisatie heeft gedraaid. Wel zijn er een aantal beperkingen. Ten eerste is de jaarrekening een terugblik. Het zegt dus niets over de huidige of komende periode. Ook vindt u er niets over schommelingen in de markt, de langetermijnvisie en de strategie. In dit kader bieden resultaten uit het verleden ook geen garantie voor de toekomst. Bovendien is een jaarrekening een momentopname en worden er aannames gemaakt om een overzicht te creëren. Zo'n jaarrekening is dus een goede indicatie om te zien hoe uw organisatie heeft gepresteerd. U moet er echter geen conclusies aan verbinden voor de toekomst van uw organisatie. Wilt u weten wat het afgelopen jaar betekent voor het komende jaar, wees dan kritisch en zorg dat u inzicht krijgt

in de plannen van uw directie. Is er bijvoorbeeld krediet aangetrokken, is daarmee een investering gedaan en waarin en wat gaat die investering opleveren? Heeft uw organisatie verlies geleden, wat is daarvan dan de oorzaak en wat doet de directie om verlies in het vervolg te voorkomen?

Inzicht

Neem dus ook het jaarverslag goed door. Het jaarverslag geeft een toelichting op de jaarrekening en een overzicht van de plannen en verwachtingen voor de toekomst. Daarnaast kunt u vragen om inzage in vermogensontwikkeling en de kasstroomontwikkeling. Dit geeft u nog veel meer inzicht in wat u kunt verwachten in de toekomst. Vraag ook de begroting op zodat u weet hoe uw werkgever het komende jaar geld wil uitgeven.

Nikki van Zunderd, trainer medezeggenschap bij TRAINIAC, tel.: (010) 753 83 30, e-mail: nikki@trainiac.nl, trainiac.nl